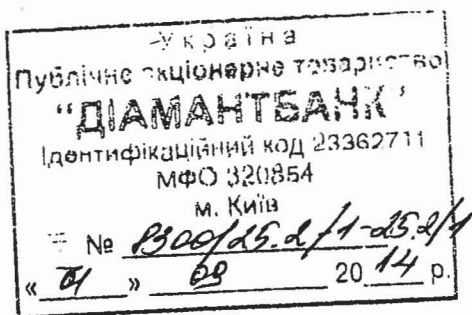

До **КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**
місцезнаходження: 01033, м. Київ,
вул. Жильанська, буд. 14

Від Публічного акціонерного товариства
«Діамантбанк»
місцезнаходження: 04070, м. Київ,
Контрактова площа, буд. 10-А
ідентифікаційний код: 23362711

в особі представника: громадянина України
Агафонова Андрія Валерійовича
поштова адреса:

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ

Відповідно до ст. 147 Конституції України та п. 4 ч. 1 ст. 13 Закону України «Про Конституційний суд України», Конституційний суд України наділений правом на надання офіційного тлумачення Конституції України та Законів України.

Згідно ст. 43 Закону України «Про Конституційний суд України», суб'єктами права на конституційне звернення з питань дачі висновків Конституційним Судом України у випадку, передбаченому пунктом 4 статті 13 цього Закону, є громадяни України, іноземці, особи без громадянства та юридичні особи.

Частиною 1 ст. 42 Закону України «Про Конституційний суд України» встановлено, що конституційне звернення - це письмове клопотання до Конституційного Суду України про необхідність офіційного тлумачення Конституції України та законів України з метою забезпечення реалізації чи захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина, а також прав юридичної особи.

Керуючись вказаними правовими нормами та наданим Публічному акціонерному товариству «Діамантбанк» правом, останнє звертається до Конституційного суду України з даним конституційним зверненням про офіційне тлумачення положень ст. 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у взаємозв'язку з п. 3 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність».

Необхідність надання офіційного тлумачення Конституційним судом України обґрунтовуємо наступним.

Так, ч. 1 ст. 1076 Цивільного кодексу України (ЦК України) визначено обов'язок банку гарантувати таємницю банківського рахунку, операцій за рахунком і відомостей про клієнта. Відомості про операції та рахунки можуть бути надані тільки самим клієнтам або їхнім представникам. Іншим особам, у тому числі органам державної влади, їхнім посадовим і службовим особам, такі відомості можуть бути надані виключно у випадках та в порядку, встановлених Законом про банки.

В силу положень ч. 2 ст. 4 ЦК України, інші закони не можуть суперечити ЦК України.

Визначення «банківської таємниці» наведено в ч. 1 ст. 60 Закону України «Про банки і банківську діяльність», відповідно до якої інформація щодо діяльності та фінансового стану

клієнта, яка стала відомою банку у процесі обслуговування клієнта та взаємовідносин з ним чи третім особам при наданні послуг банку, є банківською таємницею.

В силу ж ч. 2 ст. 60 ЗУ «Про банки і банківську діяльність», банківською таємницею, зокрема, є:

- 1) відомості про банківські рахунки клієнтів, у тому числі кореспондентські рахунки банків у Національному банку України;
- 2) операції, які були проведені на користь чи за дорученням клієнта, здійснені ним угоди;
- 3) фінансово-економічний стан клієнтів;
- 4) системи охорони банку та клієнтів;
- 5) інформація про організаційно-правову структуру юридичної особи - клієнта, її керівників, напрями діяльності;
- 6) відомості стосовно комерційної діяльності клієнтів чи комерційної таємниці, будь-якого проекту, винаходів, зразків продукції та інша комерційна інформація;
- 7) інформація щодо звітності по окремому банку, за винятком тієї, що підлягає опублікуванню;
- 8) коди, що використовуються банками для захисту інформації.

Порядок розкриття банківської таємниці визначений ст. 62 ЗУ «Про банки і банківську діяльність», в п. 3 ч. 1 якої зазначено, що інформація щодо юридичних та фізичних осіб, яка містить банківську таємницю, розкривається банками органам прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Антимонопольного комітету України - на їх письмову вимогу стосовно операцій за рахунками конкретної юридичної особи або фізичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності за конкретний проміжок часу.

З п. 3 ч. 1 ст. 62 ЗУ «Про банки і банківську діяльність» однозначно випливає, що даною правовою нормою встановлено вичерпний обсяг інформації, яка розкривається комерційними банками на вимогу органів Антимонопольного комітету України, а саме встановлено обмеження по операціях за рахунками конкретної юридичної або фізичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності за конкретний проміжок часу.

При цьому, відповідно до абз. 4 п. 3.3. Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці (які є нормативно-правовим актом НБУ), банк відмовляє в розкритті інформації, що містить банківську таємницю, якщо за своєю формою або змістом вимога відповідного державного органу не відповідає нормам ч. 2 ст. 62 ЗУ «Про банки і банківську діяльність».

Також, слід зауважити, що в силу імперативних приписів ч. 1 ст. 56 ЗУ «Про Національний банк України», Національний банк видає нормативно-правові акти з питань, віднесених до його повноважень (одним з таких нормативно-правових актів і є Правила зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці), які є обов'язковими для органів державної влади і органів місцевого самоврядування, банків, підприємств, організацій та установ незалежно від форм власності, а також для фізичних осіб.

В той же час, відповідно до ст. 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», основним завданням названого Комітету є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині, зокрема, здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Для реалізації завдань, покладених на Антимонопольний комітет України, в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі утворюються територіальні відділення Антимонопольного комітету України, повноваження яких визначаються названим Комітетом у межах його компетенції. Повноваження територіальних

відділень Антимонопольного комітету України визначаються цим Законом, іншими актами законодавства (ч.ч. 1 та 2 ст. 12 Закону України «Про Антимонопольний комітет України»).

Згідно з п. 5 ст. 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет», голова територіального відділення Антимонопольного комітету України наділений, зокрема, такими повноваженнями: при розгляді заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, проведенні перевірки та в інших передбачених законом випадках вимагати від суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх посадових осіб і працівників, інших фізичних та юридичних осіб інформацію, в тому числі з обмеженим доступом.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими. Суб'єктами господарювання визнаються також органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю в частині їх діяльності з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншої господарської діяльності. Господарською діяльністю не вважається діяльність фізичної особи з придбання товарів народного споживання для кінцевого споживання.

Статтею 22 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» визначено, що розпорядження, рішення та вимоги органу Антимонопольного комітету України, голови територіального відділення Антимонопольного комітету України, вимоги уповноважених ними працівників Антимонопольного комітету України, його територіального відділення в межах їх компетенції є обов'язковими для виконання у визначені ними строки, якщо інше не передбачено законом.

Невиконання розпоряджень, рішень та вимог органу Антимонопольного комітету України, голови територіального відділення Антимонопольного комітету України, вимог уповноважених ними працівників Антимонопольного комітету України, його територіального відділення тягне за собою передбачену законом відповідальність.

Статтею 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» передбачено, що суб'єкти господарювання, інші юридичні особи, їх посадові особи та працівники зобов'язані на вимогу голови територіального відділення Антимонопольного комітету України подавати документи, предмети чи інші носії інформації, пояснення, іншу інформацію, в тому числі з обмеженим доступом та банківську таємницю, необхідну для виконання територіальними відділеннями завдань, передбачених законодавством про захист економічної конкуренції.

При цьому, п. 13 ч. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначає, що неподання інформації Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню у встановлені органами Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення чи нормативно-правовими актами строки є одним з видів порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наслідком чого є, як то передбачено ч. 1 ст. 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», накладення штрафу у розмірі до одного відсотка доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

З аналізу наведених положень антимонопольно-конкурентного законодавства випливає, що законодавець наділив голову територіального відділення АМК України правом витребувати від суб'єктів господарювання банківську таємницю не зазначаючи при цьому, в яких обсягах така інформація може запитуватися та чи повинні голови

територіальних відділень АМК України враховувати приписи Закону України «Про банки і банківську діяльність».

На практиці маємо те, що голови територіальних відділень АМК України витребують від комерційних банків банківську таємницю будь-якого характеру, нехтуючи встановленим п. 3 ч. 1 ст. 62 ЗУ «Про банки і банківську діяльність» обмеженням на можливість витребування лише інформації по операціях за рахунками конкретної юридичної або фізичної особи – суб'єкта підприємницької діяльності за конкретний проміжок часу. При цьому, направляючи зазначені вимоги до банківських установ, голови територіальних відділень АМК України керуються спеціальним законом, який регулює діяльність органів АМК України – Законом України «Про антимонопольний комітет України» та який не встановлює будь-яких обмежень щодо витребування від комерційних банків банківської таємниці лише певного характеру.

Однак, отримавши вимогу голови територіального відділення АМК України та виявивши, що запитувана інформація виходить за межі, встановлені п. 3 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність», комерційний банк змушений керуватися абз. 4 п. 3.3. Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці та відмовляти в наданні такої інформації, які, в силу ч. 1 ст. 56 Закону України «Про Національний банк України» є обов'язковими для виконання органами державної влади та комерційними банками.

Неподання комерційним банком інформації на вимогу голови територіального відділення АМК України розцінюється останнім як порушення положень ст. 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та є підставою для накладення на комерційний банк штрафу у розмірі у розмірі до одного відсотка доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Подання ж такої інформації, що виходить за встановлені чинним законодавством межі буде розцінюватися як розголошення банківської таємниці та порушення ст. 1076 ЦК України і ст. 61 Закону України «Про банки і банківську діяльність» щодо обов'язку банку по збереженню банківської таємниці.

З вказаною проблемною ситуацією і зіштовхнулося Публічне акціонерне товариство «Діамантбанк», коли отримало вимогу голови обласного територіального відділення АМК України від 24.01.2013р. № , якою витребувалася інформація, що виходила за межі, встановлені п. 3 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність». Виявивши вказану обставину, ПАТ «Діамантбанк» своїм листом від 04.02.2013р. № відмовило у наданні запитуваної інформації.

В подальшому, ПАТ «Діамантбанк» було притягнуто до відповідальності за ненадання інформації на вимогу голови обласного територіального відділення АМК України від 24.01.2013р. № , у вигляді накладення штрафу.

З метою захисту своїх прав, ПАТ «Діамантбанк» зверталося до суду.

Рішенням Господарського суду області від 31.07.2013р, залишеним без змін постановою апеляційного господарського суду від 24.09.2013р. та постановою Вищого господарського суду України від 19.11.2013р. по справі № (копії судових рішень додаються) за позовом ПАТ «Діамантбанк» до обласного територіального відділення АМК України про визнання недійсним та скасування рішення, в задоволенні позовних вимог відмовлено. В результаті, ПАТ «Діамантбанк» було сплачено накладений на нього штраф в розмірі грн. та пеню в розмірі грн.

Відмовляючи в задоволенні позовних вимог ПАТ «Діамантбанк» суди першої, апеляційної та касаційної інстанції дійшли висновку про те, що витребування головою Запорізького обласного територіального відділення АМК України інформації від ПАТ «Діамантбанк», що виходила за межі п. 3 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність» було цілком правомірним, а тому неподання такої інформації з боку ПАТ

«Діамантбанк» підпадало під ознаки порушення, встановленого п. 13 ч. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Аналіз судової практики свідчить про те, що з подібною проблемою зіштовхувалися і інші комерційні банки, на які також було накладено штраф за неподання інформації, що виходила за межі п. 3 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність» на вимогу голови територіального відділення АМК України, зокрема, Публічне акціонерне товариство (роздруківки судових рішень з Єдиного державного реєстру судових рішень додаються).

Відмінною від позицій органів АМК України та судів є позиція Національного банку України, який в своєму електронному повідомленні № від 06.06.2013р. висловив однозначне твердження про те, що підставами для розкриття банками банківської таємниці державним органам понад встановлений п. 3 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність» обсяг є виключно згода власника такої інформації та/або рішення суду.

Вказане дає підстави дійти висновку щодо неоднакового застосування державними органами (органами АМК України, судами з однієї сторони та Національним банком України з іншої сторони) ст. 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та п. 3 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність».

На підставі викладеного, як на думку ПАТ «Діамантбанк», існує нагальна необхідність наданні Конституційним судом України офіційного тлумачення приписів ст. 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у взаємозв'язку з п. 3 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність» в аспекті можливості і правомірності витребування головами територіальних відділень АМК інформації, що становить банківську таємницю, та яка виходить за межі, встановлені п. 3 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність», а також можливості і правомірності дій комерційного банку по наданню витребуваної інформації в таких випадках.

Відтак, Публічне акціонерне товариство «Діамантбанк» в особі представника Агафонов Адрія Валерійовича і звертається до Конституційного суду за офіційним тлумаченням ст. 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у взаємозв'язку з п. 3 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність» задля подальшого однакового розуміння і застосування органами АМК України, судами, Національним банком України та іншими державними органами цих правових норм.

Враховуючи викладене, керуючись ст. 147 Конституції України, п. 4 ч. 1 ст. 13, ч. 1 ст. 42, ст. 43 Закону України «Про Конституційний суд України»,

ПРОСИМО КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ:

1. Прийняти дане конституційне звернення до розгляду та відкрити конституційне провадження;
2. Дати офіційне тлумачення приписам ст. 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у взаємозв'язку з п. 3 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність» в аспекті:
 - можливості і правомірності витребування головами територіальних відділень Антимонопольного комітету України інформації, що становить банківську таємницю та яка виходить за межі, встановлені п. 3 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність»;
 - можливості і правомірності дій комерційного банку по наданню інформації, що виходить за межі, встановлені п. 3 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність» на вимогу голів територіальних відділень Антимонопольного комітету України.

Додатки:

**З повагою,
Представник ПАТ «Діамантбанк»**

Агафонов А.В.